

پاسخنامه

یازدهم انسانی

۴ آبان ماه ۱۴۰۳

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام داری‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

ریاضی و آمار (۲)

۱- گزینه «۳»

(علی آزار)

$p \Rightarrow q$ تنها در حالتی نادرست است که p درست و q نادرست باشد، با این شرایط $p \wedge q$ نادرست می‌شود و اگر می‌خواهیم $p \wedge q \sim r \vee$ درست باشد، $r \sim$ باید درست باشد. در نتیجه r نادرست است. حال که ارزش گزاره‌های p ، q و r را فهمیدیم به وضوح دیده می‌شود که ارزش گزاره گزینه «۳» به انتفای مقدم درست خواهد بود و سایر گزینه‌ها دارای ارزش نادرست است.

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۴ تا ۷)

۲- گزینه «۴»

(مهم اسری)

اگر مقدم درست و تالی نادرست باشد، ارزش ترکیب شرطی نادرست است.
 $T \Rightarrow F \equiv F$
 بنابراین $(p \wedge q)$ ارزشی درست دارد و چون ترکیب عطفی است، q, p هر دو درست هستند.
 همچنین $(q \Rightarrow r)$ ارزش نادرست دارد و چون ارزش q مشخص شد که درست است، باید ارزش r نادرست باشد.

پس برای گزاره $(\sim p \vee q) \wedge (\sim q \vee r)$ داریم:

$$\underbrace{(F \vee F) \wedge (F \vee T)}_F$$

که تنها $p \sim$ در گزینه «۴» ارزش نادرست دارد.

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ تا ۷)

۳- گزینه «۳»

(مهری مسلمانی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: چون ارزش p درست است پس ارزش گزاره کلی نیز درست است.

گزینه «۲»: در ترکیب شرطی چون مقدم درست و تالی نادرست است پس کل ترکیب نادرست خواهد بود و ترکیب عطفی نادرست می‌شود.
 گزینه «۳»: ترکیب شرطی با مقدم نادرست همواره درست و ترکیب عطفی آن با r به ارزش r بستگی دارد.
 گزینه «۴»: به مانند گزینه «۲» ترکیب شرطی $p \Rightarrow q$ نادرست خواهد بود و ترکیب شرطی که مقدم آن نادرست است همواره درست خواهد بود.

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ تا ۷)

۴- گزینه «۳»

(علی آزار)

$$\underbrace{\left[\left(-\frac{1}{3} < -\frac{1}{4} \right) \vee \left(\text{این گزاره باید نادرست باشد} \right) \right]}_F \wedge \underbrace{(N \subseteq Z)}_T$$

فقط گزاره ذکر شده در گزینه «۳» ارزش نادرست دارد زیرا از سال دهم می‌دانیم رتبه افراد در کنکور، متغیر کیفی ترتیبی است. ضمناً ریشه‌های معادله $x^2 - 36 = 0$ عبارتند از ± 6 ، که قرینه‌اند. از طرفی می‌دانیم که تقریباً ۷۵ درصد داده‌ها بزرگ‌تر از Q_1 هستند.

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ تا ۶)

۵- گزینه «۴»

(مهم اسری)

تشریح عبارت‌ها:

الف) 13 عددی اول نیست (نادرست)، $\sqrt{48} < 7$ (درست)

پس گزاره عطفی نادرست است.

ب) $2 - 6 + 3 \neq 0$ (نادرست) و $\frac{2}{3} > \frac{3}{4}$ (نادرست)

ارزش گزاره شرطی که مقدم و تالی هر دو نادرست‌اند، درست است.

پ) 54 بر 3 بخش‌پذیر است اما 99 عددی فرد است.

در یک گزاره عطفی که یکی از گزاره‌ها نادرست است، ارزش گزاره کلی نادرست است.

(مهم اسدی)

۸- گزینه ۳»

جدول ارزش گذاری را می نویسیم:

p	q	~ p	~ q	~ p ⇒ q	~ q ∧ p	(~ p ⇒ q) ∨ (~ q ∧ p)
د	د	ن	ن	د	ن	د
د	ن	ن	د	د	د	د
ن	د	د	ن	د	ن	د
ن	ن	د	د	ن	ن	ن

با توجه به ستون آخر جدول، گزینه ۳» صحیح است.

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ تا ۷)

(مهری مسلمانی)

۹- گزینه ۱»

چون ارزش گزاره $(p \vee \sim q)$ درست است پس گزاره p نادرست و گزاره

q درست خواهد بود پس ارزش گزاره $(\sim p \vee \sim q)$ درست خواهد بود و

گزاره $p \wedge (\sim p \vee q)$ با توجه به نادرست بودن گزاره p نادرست است.

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ تا ۶)

(رضا قان بابایی)

۱۰- گزینه ۲»

ترکیب فصلی یک گزاره و نقیض آن همواره درست است و ترکیب عطفی

یک گزاره و نقیض آن همواره نادرست است پس خواهیم داشت:

$$T \Rightarrow F \equiv F$$

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۳ تا ۷)

ت) $\sqrt{49} = 7$ گویا است (درست) و $16 + 2 \neq 32$ (نادرست) و ترکیب شرطی

نادرست است. بنابراین ارزش گزاره نادرست است.

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ تا ۷)

۶- گزینه ۲»

(علی آزار)

ارزش هر یک از گزاره‌ها را بررسی می کنیم:

الف) q نادرست است پس ترکیب عطفی $(p \wedge q)$ نیز نادرست خواهد بود.

در این حالت گزاره مرکب $\sim r \vee (p \wedge q)$ با $(\sim r)$ هم ارزش است.

$$(p \wedge q) \vee \sim r = F \vee \sim r \equiv \sim r$$

$$\downarrow$$

$$F$$

ب) q گزاره‌ای نادرست است پس $(\sim q)$ گزاره‌ای درست است. به این

ترتیب گزاره فصلی $(\sim q \vee r)$ درست است، چون p نیز درست است داریم:

$$\underbrace{((\sim q \vee r) \Rightarrow p)}_T \equiv (T \Rightarrow T) \equiv T$$

ج) با توجه به نادرستی q ، دو حالت را بررسی می کنیم:

(حالت اول) اگر r درست باشد، گزاره شرطی $(r \Rightarrow q)$ نادرست است.

(حالت دوم) اگر r نادرست باشد به انتفای مقدم درست است.

بنابراین هم ارز $\sim r$ است.

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ تا ۷)

۷- گزینه ۲»

(رضا قان بابایی)

در جدول ارزش گذاری اگر k گزاره ساده دیگر به گزاره مرکب اضافه کنیم

به تعداد ستون‌ها k ستون اضافه می شود.

$$2^n = \text{تعداد سطرهای قبلی}$$

$$2^{k+n} = \text{تعداد سطرهای جدید}$$

$$\frac{2^{k+n}}{2^n} = \frac{2^k \times 2^n}{2^n} = 2^k$$

(گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌های ۲ تا ۶)

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۱- گزینه ۲»

(سعید یعفری)

در قرن هشتم، قلمرو بالندگی زبان و فرهنگ فارسی نیز عرصه وسیعی یافت، به طوری که از شبه قاره هند تا آسیای صغیر، بسیاری به این زبان سخن می‌گفتند، ضمن اینکه عراق عجم و مهم‌تر از آن شهر شیراز همچنان در حکم مرکز ادبی این عصر به شمار می‌رفت.

(تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه ۱۶)

۱۲- گزینه ۴»

(ممد نورانی)

ب) تیموریان تقریباً از نیمه دوم قرن هشتم تا اوایل قرن دهم در ایران حکومت کردند و ویرانگری‌های آن‌ها ادامه داشت.

د) شاه نعمت‌الله ولی از شاعران قرن نهم است که در تصوف و طریقت مقامی بلند داشته و سرسلسله صوفیان نعمت‌اللهی به شمار می‌رود.

(تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۳- گزینه ۱»

(اعظم نوری‌نیا)

خواجو چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سروده که نشان‌دهنده استادی او در شاعری است. شعر او در مجموع، کمال‌یافته و پخته است. سلمان ساوجی در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است.

(تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۴- گزینه ۲»

(امیر مسموری)

بررسی اشتباهات:

- اولین نشانه‌های تغییر سبک از زمان سلجوقیان آغاز شد.
- وضعیت زبان این دوره مانند سایر دانش‌ها به نوعی دچار سستی شده بود.
- از دربارهای ادب‌دوست خبری نبود.

(تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه ۱۲)

۱۵- گزینه ۴»

(امیر مسموری)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: در قرن هفتم، قالب‌های جدیدی در شعر و نثر پدید آمد.

گزینه ۲: سبک عراقی تا اوایل قرن دهم سبک غالب متون ادب فارسی بود.

گزینه ۳: حمله تیمور گورکانی پس از حمله مغولان رخ داد.

(تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۴)

۱۶- گزینه ۳»

(سیدعلیرضا علویان)

در جاهای خالی باید پایه‌های آوایی با نشانه‌های هجایی «U --» قرار گیرند که وزن بیت تکمیل شود.

شکل کامل بیت: الفبای درد از لبم می‌تراود / نه شبنم که خون از شبنم می‌تراود

(پایه‌های آوایی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۷- گزینه ۴»

(سیدعلیرضا علویان)

مَن	کِ	دا	رَم	دَر	گِ	دا	یِ
بی	ش	تَر	دِل	بَس	تِ	گی	با
-	U	-	-	-	U	-	-

گَن	جِ	سَل	طَا	نِی	بِ	دَسْت
شَد	بِ	دَن	یَا	پِی	ر	رَا
-	U	-	-	-	U	-

(پایه‌های آوایی، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵)

۱۸- گزینه ۲»

(امیرممد حسن‌زاده)

شکل کامل بیت:

ز چشمت جان نشاید بُرد کز هر سو که می‌بینم / کمین از گوشه‌ای کرده‌ست و تیر اندر کمان دارد

نشانه‌های هجایی بیت صورت سؤال: U / ---U / ---U / ---U / ---U

(پایه‌های آوایی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۹- گزینه ۴»

(ممد نورانی)

هر یک از مصراع‌های بیت گزینه ۴، سه پایه آوایی و هر یک از مصراع‌های سایر ابیات، چهار پایه آوایی دارند.

ساقِ یا بُر	خی زُ در ده	جام را
۱	۲	۳

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «۱»: چِ نان خو / ب رو بی / بِ دان دل / زُ با یی

گزینه ۲: «۲»: گُ وا هی / ا می نَس / ت بر در / دِ مَن

گزینه ۳: «۳»: بَر سَن رِ با / زا رِ جانِ با / زان مَ نا دی / می زُ نند

(پایه‌های آوایی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۲۰- گزینه ۱»

(امیرممد حسن‌زاده)

مفهوم بیت صورت سؤال و گزینه ۱ این است که درد و درمان دل عاشق همان زخمی است که از جانب معشوق به وجود آمده است.

(مفهوم، صفحه ۲۴)

علوم و فنون ادبی (۲) - آشنا

اولین پایه آوایی سایر ابیات:

گزینه ۱: «۱»:

ز	وان	پر	ور
U	-	-	-

گزینه ۲: «۲»:

ک	سی	کز	غم
U	-	-	-

گزینه ۳: «۳»:

پ	هر	صُب	حی
U	-	-	-

(پایه‌های آوایی، ترکیبی)

۲۹- گزینه ۴: «۴»

(کتاب جامع)

بس	یا	ر	می	گف	تم	ک	دل
با	کس	ن	پی	ون	دم	و	لی
ما	هس	ت	رو	یت	یا	م	لک
قن	دس	ت	لَع	لت	یا	ن	مک
-	-	U	-	-	-	U	-

تقطیع سایر گزینه‌ها:

(الف)

آ	س	مان	در	جی	ز	تَز	با
-	U	-	-	-	U	-	-

لا	ن	شی	نی	ها	ی	ماست
-	U	-	-	-	U	-

(ج)

اش	ک	د	وان	هر	س	ح	ری
-	U	U	-	-	U	U	-

از	د	ل	ما	زد	خ	ب	ری
-	U	U	-	-	U	U	-

(پایه‌های آوایی، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۳۰- گزینه ۱: «۱»

(کتاب جامع)

واژه‌های گزینه ۱ «با توجه به وزن بیت‌ها، به ترتیب برای جاهای خالی مناسب هستند.

(الف)

دَل	ن	ها	ذن
-	U	-	-

(ب)

م	حَب	بِت	ها
U	-	-	-

(ج)

شُن	کو	فا	بی
U	-	-	-

(د)

دَل	بُر	د	عمی
-	-	U	-

(پایه‌های آوایی، صفحه ۲۳)

۲۱- گزینه ۲: «۲» (کتاب جامع)

کتاب‌های «فیه ما فیه» و «مجالس سبعة» را مولانا گفته و شاگردان نوشته‌اند. (تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه ۱۴)

۲۲- گزینه ۴: «۴» (کتاب جامع)

حمدالله مستوفی نویسنده کتاب تاریخ گزیده است. این کتاب تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران را تا سال ۷۳۰ ه.ق. دربرمی‌گیرد. (تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه ۱۷)

۲۳- گزینه ۳: «۳» (کتاب جامع)

در بیت گزینه ۳: «بوسستان» از آثار سعدی، به نظم است. (تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه ۱۴)

۲۴- گزینه ۱: «۱» (کتاب جامع)

آثار عبید زاکانی: صد پند، رساله دلگشا، اخلاق الاشراف، موش و گربه آثار فخرالدین عراقی: عشاق‌نامه، لمعات (تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه‌های ۱۵ تا ۱۸)

۲۵- گزینه ۲: «۲» (کتاب جامع)

- «شمس قیس رازی» از نویسندگان زبردست قرن هفتم است. کتاب تاریخ جهانگشا، نوشته عطاملک جوینی، به نثری مصنوع و دشوار نوشته شده است.

- نجم‌الدین رازی (نجم دایه) از منشیان و نویسندگان توانا و از عارفان وارسته است.

- کمال‌الدین اسماعیل، مداح جلال‌الدین خوارزمشاه بود. (تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، صفحه‌های ۱۲، ۱۵ و ۱۶)

۲۶- گزینه ۴: «۴» (کتاب جامع)

با	ص	با	أف	تا	ن	خی	زان
می	ز	وم	تا	کو	ی	دوست	

(پایه‌های آوایی، صفحه ۲۲)

۲۷- گزینه ۳: «۳» (کتاب جامع)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «هر مصراع، چهار پایه آوایی دارد. گزینه ۲: «هجاهای اولین پایه آوایی مصراع اول: «من دو ست می» / هجاهای دومین پایه آوایی مصراع اول: «دا رم ج فا» گزینه ۳: «در مصراع دوم، هجای کشیده وجود ندارد.

(پایه‌های آوایی، ترکیبی)

۲۸- گزینه ۴: «۴» (کتاب جامع)

اولین پایه آوایی بیت گزینه ۴: «سه هجا و اولین پایه آوایی سایر ابیات، چهار هجا دارد.

ی	کی	جا	م	بن	مو	د	شان	در	آ	لست
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-

جامعه‌شناسی (۲)

۳۱- گزینه «۳»

(سیره‌نسرین نوربشش)

براساس دیدگاه اول، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند. طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند و این نادیده‌گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

(پهوان فرهنگی، صفحه‌های ۷ و ۸)

۳۲- گزینه «۲»

(سیره‌نسرین نوربشش)

وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد، ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت نوشته یا گفته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

(پهوان فرهنگی، صفحه ۵)

۳۳- گزینه «۲»

(سیره‌نسرین نوربشش)

بررسی دیدگاه اول و دوم درباره جهان‌های مختلف و رابطه آن‌ها با هم به این صورت است:

دیدگاه اول: براساس این دیدگاه جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند. طرفداران این دیدگاه بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند و این مسئله منجر به سلب ظرفیت‌های علوم انسانی و اجتماعی می‌شود.

دیدگاه دوم: طبق این دیدگاه جهان فرهنگی مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی است. در این دیدگاه جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند. در این دیدگاه جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

(پهوان فرهنگی، صفحه‌های ۷ و ۸)

۳۴- گزینه «۲»

(صبیه مهبی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: سرمایه‌داری، کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد و کشورهای دیگر را پیرامون آن به خدمت می‌گیرد.

گزینه «۳»: فارابی، جامعه‌ای را که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد اما هنجارها و رفتارهای آن موافق با حق نباشد، مدینه فاسقه می‌نامد. فرهنگ صهیونیسم، نمونه‌ای از گونه اول فرهنگ جهانی است.

گزینه «۴»: در گونه نخست فرهنگ جهانی، منطقه مرکزی منطقه پیرامونی را به خدمت می‌گیرد- سخن گفتن از عقاید و آرمان‌های مشترک انسانی، از ویژگی‌های گونه دوم فرهنگ جهانی است.

(فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۳۵- گزینه «۳»

(صبیه مهبی)

برخی فرهنگ‌ها جبرگرا و غیرمسئول‌اند. آن‌ها نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان را انکار می‌کنند، قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند، آن‌ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند و زمینه نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌آورند.

(پهوان فرهنگی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۳۶- گزینه «۳»

(سیره‌نسرین نوربشش)

جهان انسانی در برابر جهان تکوینی قرار دارد، برخی متفکران جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند. آن‌ها طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند. جهان انسانی را به دو جهان ذهنی و فرهنگی تقسیم می‌کنند و از وجود سه جهان طبیعت، ذهن و فرهنگ سخن می‌گویند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: جهان انسانی محصول زندگی انسان است اما جهان تکوینی خارج از اراده و فعل انسان است.

گزینه «۲»: جهان انسانی در مقابل جهان تکوینی وجود دارد. متفکران مسلمان جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌کنند و جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

گزینه «۴»: جهان تکوینی پیش از انسان نیز بوده است اما در جهان انسانی هر چه با اندیشه و عمل انسان پدید آید به این جهان تعلق دارد.

(پهوان فرهنگی، صفحه‌های ۴ و ۶)

۳۷- گزینه «۴»

(صبیه مهبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

- فرهنگ‌هایی که برای حقیقت ارزشی قائل نیستند نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند.

- فرهنگی که از نیازهای ابدی و معنوی انسان چشم‌پوشی کند، بشر را به دوری از معنویت سوق می‌دهد.

(فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۳۸- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها و یا رفتار آن، ناظر به قوم، منطقه یا گروهی خاص است با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، جهان را به مناطقی دوگانه تقسیم می‌کند.

(فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۳۹- گزینه «۴»

(مهم‌مهری یعقوبی)

الف) متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند. ب) جهان تکوینی پیش از انسان بوده و مستقل از خواست و اراده انسان وجود داشته است.

پ) جهان‌های مختلف با هم رابطه و تعامل دارند.

(پهوان فرهنگی، صفحه ۶ و ۷)

۴۰- گزینه «۴»

(مفهوم‌پوی یقوی)

پرسش‌های بنیادین به سه دسته اصلی تقسیم می‌شود:

(الف) هستی‌شناسانه مانند: آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟

(ب) انسان‌شناسانه مانند: آیا انسان موجودی مجبور و منفعل است؟

(ج) معرفت‌شناسانه مانند: آیا تنها راه شناخت حس و تجربه است؟

(پهوان فرهنگی، صفحه ۳ و ۴)

جامعه‌شناسی (۲) - آشنا

۴۱- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

جهان اجتماعی را جهان فرهنگی نیز می‌خوانند؛ زیرا هویتی فرهنگی دارد و محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

(پهوان فرهنگی، صفحه ۴)

۴۲- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

نمودار صورت سؤال مربوط به دیدگاه دوم تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی می‌باشد، که در این دیدگاه جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آنهاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

(پهوان فرهنگی، صفحه‌های ۷ و ۸)

۴۳- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

هویت جهان اجتماعی بیشتر متأثر از لایه‌های عمیق فرهنگ (عقاید و ارزش‌ها) می‌باشد و این لایه‌های عمیق همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و جهان را می‌سازند و به مثابه روح یا شالوده فرهنگ عمل می‌کنند.

(پهوان فرهنگی، صفحه ۳)

۴۴- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

جهان هستی به دو بخش جهان تکوینی و جهان انسانی تقسیم می‌شود. خود جهان انسانی به دو بخش ذهنی (فردی) فرهنگی (اجتماعی) تقسیم می‌شود. متفکرین مسلمان، جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

(پهوان فرهنگی، صفحه‌های ۴، ۶ و ۷)

۴۵- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

وقتی فردی درباره مسئله‌ای خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود به سر می‌برد؛ ولی هنگامی که اندیشه خود را به صورت گفتار یا نوشتار بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به محدوده جهان فرهنگی وارد می‌شود.

(پهوان فرهنگی، صفحه ۵)

۴۶- گزینه «۲»

(کتاب جامع)

برخی آیات قرآن کریم، مانند آیه ۴۱ سوره روم، آیه ۹۶ سوره اعراف و آیه ۲۷۶ سوره بقره از تعامل فعال جهان تکوینی با جهان فرهنگی سخن می‌گویند. قرآن کریم، باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، «اغلal و سلاسل» می‌نامد.

(پهوان فرهنگی، صفحه ۸ و ۹)

۴۷- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

گونه نخست: فرهنگی است که عقاید، ارزش‌ها یا هنجارهای آن متعلق به قوم، منطقه یا گروه خاصی است ولی نگاهی سلطه‌جویانه دارد. گونه دوم: فرهنگی است که عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای آن در خدمت گروه و قوم خاصی نیست. بلکه سعادت همه انسان‌ها را دنبال می‌کند و از عقاید آرمان‌های مشترک انسانی سخن می‌گوید.

(فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۴۸- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

گونه نخست فرهنگ، فرهنگی است که عقاید، ارزش‌ها یا هنجارهای آن ناظر به قوم، منطقه یا گروه خاصی است و چنین فرهنگی با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، جهان را به مناطق دوگانه مرکز و پیرامون تقسیم می‌کند.

(فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۴۹- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

فرهنگ‌های مختلف، گستره جغرافیایی و تداوم تاریخی یکسانی ندارند. طول زمان، در یک سرزمین واحد، فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند و در زمان واحد در سرزمین‌های متعدد، فرهنگ‌های گوناگونی شکل می‌گیرند.

(فرهنگ جهانی، صفحه ۱۱)

۵۰- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

(الف) آزادی همواره رهایی از یک امر برای رسیدن به امری دیگر است. (ب) فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به ارزش عدالت پایبند و معتقد باشد.

(پ) فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه، نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

(فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

روان‌شناسی

۵۱- گزینه «۳»

(عبارت علیرضایی مقدم)

تشریح عبارات:

عبارت اول نادرست است؛ زیرا در علم تجربی برخی مفاهیم مانند مسئله، فرضیه و نظریه کاربرد فراوانی دارند و به ترتیب شکل سلسله‌مراتبی دارند؛ یعنی ابتدا یک مسئله به وجود می‌آید، در پاسخ به آن مسئله، فرضیه ارائه می‌شود، فرضیه‌ها بررسی شده، تبدیل به قانون می‌شوند و سپس مجموعه‌ای از قوانین، نظریه را شکل می‌دهند.

عبارت دوم نادرست است؛ زیرا فرضیه پاسخ‌های اولیه و تا حد ممکن سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی است که در صورت پذیرفته شدن تبدیل به اصل یا قانون می‌شوند. مجموعه‌ای منسجم از اصول و قوانین علمی درباره یک موضوع نظریه را تشکیل می‌دهند.

عبارت سوم درست است؛ فرضیه، گزاره‌ای است که قبول یا رد آن مستلزم مشاهده تجربی است و فرضیه‌ها می‌توانند ضمن اینکه در پاسخ به یک سؤال می‌آیند، باعث طرح سؤال‌های دیگر هم بشوند؛ بنابراین نتیجه می‌گیریم که مسئله و فرضیه رابطه دوسویه دارند.

عبارت چهارم نادرست است؛ زیرا معتبر بودن و پذیرفته شدن فرضیه، لزوماً به معنای درست و واقعی بودن آن پاسخ نیست، بلکه ممکن است پاسخی که اکنون مورد قبول واقع شده است، پس از مدتی به دلیل آگاهی از نادرستی آزمایش‌های قبلی و یا به دلیل تغییر در پیش‌فرض‌های دانشمندان، کنار گذاشته شده و نادرست تلقی گردد.

(روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۵۲- گزینه «۳»

(ملیکا زکری)

تشریح گزینه‌ها:

عبارت اول: دانشمندان سعی می‌کنند تا در توصیف موضوعات و پدیده‌های مختلف، دقیق و بی‌طرف باشند؛ با وجود این روان‌شناسان همانند سایر دانشمندان علوم تجربی، غالباً تحت تأثیر پیش‌فرض‌ها، نظریه‌های پذیرفته شده در هر علم، ارزش‌ها و همچنین جهت‌گیری‌های موجود در ذهن خویش هستند. عبارت دوم: همیشه این احتمال وجود دارد که برای یک موضوع یا پدیده، تبیین‌های متفاوت و در عین حال صحیحی وجود داشته باشد (برای مثال چند نوع تبیین مختلف تجربی یا تبیین عقلی یا تبیین دینی یا ...). مثال مطرح شده یک نوع تبیین تجربی است.

- عبارت سوم: مهم‌ترین دلیل دشواری پیش‌بینی و کنترل در علم روان‌شناسی، پیچیدگی و دشواری توصیف و تبیین در موضوع‌های مختلف این علم است. مثلاً انسان و رفتارهای او به عنوان موضوعی برای بررسی‌های علمی در روان‌شناسی، دارای ابعاد و ویژگی‌های مختلف و بسیار پیچیده است. انسان علاوه بر آنکه جسم و بدن دارد، دارای ابعاد غیرجسمانی هم هست که با بدن در ارتباط تنگاتنگی است.

- عبارت چهارم: هدف علم روان‌شناسی همانند سایر علوم تجربی، توصیف، تبیین، پیش‌بینی و کنترل موضوع پژوهش است.

(روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۵۳- گزینه «۳»

(شقایق زارعی)

یکی از ویژگی‌های روش علمی تعریف عملیاتی است که در آن بر تعریف دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری متغیرها تأکید می‌شود.

(روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۷ تا ۱۹)

۵۴- گزینه «۲»

(مهمرب میببی)

بررسی عبارات:

عبارت اول: محمد از بین محرک‌های گوناگون، انتخاب کرده تا به صحبت‌های معلمش گوش بدهد و اصطلاحاً به آن توجه کرده است.

عبارت دوم: نتیجه تحریک گیرنده‌های حسی (گوش فوتالیست‌ها) توسط محرک‌های محیط (صدای تماشاگران) احساس است.

عبارت سوم: معنا و تفسیر اذان برای سمیه این است که خود را برای نماز خواندن آماده کند. (ادراک)

عبارت چهارم: دانش‌آموزان برای پاسخگویی به سؤالات از اطلاعات موجود در حافظه برای تفکر استفاده می‌کنند. دقت کنید چون سؤالات امتحان مفهومی است نیازمند تفکر است و حافظه به تنهایی پاسخگو نیست.

(روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۵۵- گزینه «۳»

(مهمرب میببی)

بررسی عبارات:

عبارت اول درست است؛ در بین روان‌شناسان، تعریف واحدی برای روان‌شناسی وجود ندارد.

عبارت دوم درست است؛ تغییر در نیازهای فرهنگی و اجتماعی و زیستی و از دلایل عدم انسجام در تعریف یک علم است.

(مفهر میبوی)

۵۸- گزینه «۳»

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: همایون از استدلال منطقی (که یکی از روش‌های عقلی است) برای رسیدن به جواب استفاده کرده است.

گزینه «۲»: هر منبعی روش خاص و متناسب خود را دارد.

گزینه «۳»: منابع مختلف مقابل و در برابر یکدیگر نیستند.

گزینه «۴»: منابع مختلف با وجود تفاوت‌هایی که با هم دارند، می‌توانند تکمیل‌کننده یکدیگر باشند.

(روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

عبارت سوم نادرست است؛ مطالعه رفتار، محدود به انسان نیست و در بسیاری از آزمایش‌ها، موضوع مطالعه حیوانات هستند و گاهی تفاوت جدی و بنیادی میان انسان و حیوان گذاشته نمی‌شود.

عبارت چهارم نادرست است؛ «فراوندهای ذهنی» از اموری هستند که به شکل مستقیم قابل مشاهده نیستند. به همین دلیل، فراوندهای ذهنی را به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده آنها، مورد مطالعه تجربی قرار می‌دهیم.

(روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۲۰)

(عادل علی‌رضایی مقدم)

۵۹- گزینه «۲»

پردازش مریم از نوع ادراکی است و در این نوع پردازش، پردازشگر صرفاً بر ویژگی‌های حسی، مانند اندازه و شکل ظاهری محرک تکیه می‌کند.

پردازش مهدیه که علاوه بر ویژگی‌های حسی تحت‌تأثیر ویژگی‌های کیفی نیز قرار دارد، پردازش مفهومی است.

هر چه پردازش ما مفهومی‌تر باشد، شناخت شکل‌گرفته، پایدارتر و کارآمدتر خواهد بود.

(روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

(عمیرضا توکلی)

۵۶- گزینه «۴»

بررسی عبارات:

عبارت اول: مشاهده هم در محیط‌های طبیعی و هم آزمایشگاهی قابلیت اجرا دارد. عبارت دوم: آزمون‌ها باید دقیقاً همان چیزی را اندازه بگیرند که برای آن ساخته شده‌اند؛ یعنی متغیرهای نامربوط را مطالعه نکنند.

عبارت سوم: پرسش‌نامه‌ها را می‌توان به صورت‌های مختلفی نمره‌گذاری کرد.

عبارت چهارم: مطالعه با تحریک سراسر جمجمه (TMS) از روش‌های مبتنی بر علم اعصاب است.

(روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

(مفهر میبوی)

۶۰- گزینه «۱»

منابع	مفاهیم	اهداف علم	شناخت	روش‌های
کسب	پرکاربرد	روانشناسی	پایه	جمع‌آوری
معرفت	علوم			اطلاعات در
	تجربی			روانشناسی
عقل	مسئله	تبیین	توجه	MRI
شهود	فرضیه	پیشبینی	ادراک	MEG
تجربه	نظریه	کنترل	حافظه	TMS

تمامی ستون‌ها مفهیمی در خود جای داده‌اند که کاملاً با یکدیگر مرتبطند به جز ستون چهارم. در ستون چهارم به جای «حساس - توجه - ادراک» باید «توجه - ادراک - حافظه» آورده می‌شد تا همگی با شناخت پایه در ارتباط باشند. نکته: شناخت، از «توجه» آغاز می‌شود و مرحله قبلی آن یعنی «حساس»، فرایندی شناختی نیست.

(روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۲، ۱۴، ۲۲ و ۲۸)

(عمیرضا توکلی)

۵۷- گزینه «۴»

یافته‌های به دست آمده از روش علمی شخصی نیست بلکه هر دانشمند با رعایت ضوابط علمی می‌تواند یافته‌های دیگران را تکرار کند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ممکن است هوش را نمره حاصل از آزمون سازگاری تعریف کنیم که یک تعریف کمی است نه مفهومی.

گزینه «۲»: متغیرهای پژوهش عبارتند از نمره هوش و میزان خوشبختی.

گزینه «۳»: هوش باید به گونه‌ای تعریف شود که در همگان برداشت یکسان و با تقریباً یکسانی ایجاد کند.

(روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

عربی، زبان قرآن (۲)

۶۱- گزینه «۴»

(مبیر همایی)

أَعْلَمُ النَّاسِ دَانَاتِرِينَ مَرْدَمَ / مَنْ: كَسَى اسْت كَه / جَمْع: اَفْزُودَ / الْآخِرِينَ:
دیگران / علومه: دانش‌های خود.

(ترجمه، ترکیبی)

۶۲- گزینه «۴»

(آرمین ساعربناه)

«كُنْتُ قَدْ اشْتَرَيْتُ»: خَرِيْدَه بُوْدَم (رَد گزِيْنه‌هَای «۱ و ۲») / «سِرْوَالًا»:
شلواری، یك شلواری / «بَارْبَعَة و ثَمَانِيْنَ أَلْف تُوْمَان»: بَا هِشْتَاد و چَهَار هِزَار
تُوْمَان (رَد گزِيْنه‌هَای «۱ و ۳») / «لِحْفَلَة مِيْلَادِي»: بَرَاي جِشْن تُوْلَدَم (رَد
سَايِر گزِيْنه‌هَا)

(ترجمه، صفة ۱۰)

۶۳- گزینه «۱»

(آرمین ساعربناه)

«عَلَيْكَ التَّوَّاضُعُ ... و تَعْلِيْمُ الْعِلْمِ»: بَايْد فِرُوْتَنِي كُنِي ... و دَانِش رَا يَاد بَدَهِي / «أَمَامَ
الْأَكْبَرِ»: دَر بَرَابَر بَزْرگ تَرَهَا / «فِي حَيَاتِكِ الْقِيَمَة»: دَر زَنْدَگِي اَرْزِشْمَنْدَت

(ترجمه، ترکیبی)

۶۴- گزینه «۳»

(آرمین ساعربناه)

«لِنَهْتَدِي بِهِ»: تَا بَه وَسِيْلَه اَن هِدَايْت شُوِيْم.

(ترجمه، صفة ۲)

۶۵- گزینه «۲»

(مبیر همایی)

حِكْمَت و دَانِش: الْحِكْمَة و الْعِلْمُ / دَل‌هَای: قُلُوبُ / مُؤْمِنَان فِرُوْتِن: الْمُؤْمِنَاتِ
الْمُتَوَاضِعَاتِ، الْمُؤْمِنِينَ الْمُتَوَاضِعِينَ

(تعريب، صفة ۳)

۶۶- گزینه «۲»

(علی اکبر ایمان پرور)

سَبْعِيْنَ: مُضَافِ اَلِيْه اسْت و جَزُو اَعْدَاد عَقُود اسْت، پَس اَخْرَش «وَن - يَن» دَارَد
(نُون فَتْحَة دَار).

(فِطْر هِرْكَات، تَرَكِيْبِي)

۶۷- گزینه «۴»

(علی اکبر ایمان پرور)

«كَاهِش قِيْمَت‌هََا دَر مَغَازَه‌هََا هَنْگَام خَرِيْد كَالَاهَا هِمَان تَخْفِيْف اسْت.»

تَشْرِيْح گزِيْنه‌هَای دِيْگَر:

گزِيْنه «۱»: تَوَجَّه

گزِيْنه «۲»: بَا تَكْبِيْر رُوي بَرگَرْدَانْدِن

گزِيْنه «۳»: خُودپَسَنْد فِخْر فِرُوش

(لَغْت و مَفْهُوم، صَفْهَة ۱۰)

۶۸- گزینه «۲»

(مبیر همایی)

دَر گزِيْنه «۲»: «أَكْرَمَ: گَرَامِي دَاشْتَنْد» فِعْل مَاضِي بَاب «إِفْعَال» اسْت.

اسْم تَفْضِيْل دَر سَايِر گزِيْنه‌هََا:

گزِيْنه «۱»: خَيْر

گزِيْنه «۳»: أَرْحَم

گزِيْنه «۴»: «أَفْضَلُ» جَمْع «أَفْضَلُ»

(قَوَاعِد، صَفْه‌هَای ۵ تا ۷)

۶۹- گزینه «۱»

(ولی اله نوروزی)

كَلِمَه «مَصْنَع» بَر وَزْن «مَفْعَل» اسْم مَكَان و بَه مَعْنَاي «كَارخَانَه» اسْت.

وَلِي دَر سَايِر گزِيْنه‌هََا بَه تَرْتِيْب: «سِعْر: قِيْمَت، بَهَا / الْمَشَاكِل: مَشْكَلَات /

مَوَاعِظ: پَنْدَهَا» اسْم‌هَای مَكَان نَمِي بَاشَنْد.

(قَوَاعِد، صَفْهَة ۹)

۷۰- گزینه «۱»

(ولی اله نوروزی)

كَلِمَه «أَعْلَمُ» فِعْل مَضَارِعِ اَوَّل شَخْصِ مَفْرُودِ (مَتَكَلَّم وَحْدَه) و بَه مَعْنَاي

«مِي دَانَم» اسْت، وَلِي دَر سَايِر گزِيْنه‌هََا بَه تَرْتِيْب «أَحْسَنُ: نِيكُوتَرِيْن / أَشْجَعُ:

شَجَاعَتَرِيْن / أَجْمَلُ: زِيْبَاتَر» هَمْگِي اسْم تَفْضِيْل مِي بَاشَنْد.

(قَوَاعِد، صَفْه‌هَای ۵ و ۶)

تاریخ (۲)

۷۱- گزینه «۲»

(مهمرمهری یعقوبی)

انواع پوشاک، جواهرات، ابزارهای کشاورزی، ظروف، وسایل حمل و نقل، اشیای هنری مثل مجسمه‌ها، تابلوهای نقاشی، سازهای موسیقی، جنگ‌افزارها، وسایل خانگی و در مجموع، تمام دست‌ساخته‌های انسانی بازمانده از گذشته، به طور خاص در قلمرو دانش‌هایی چون باستان‌شناسی، معماری و هنر قرار می‌گیرند.

(منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه ۳)

۷۲- گزینه «۳»

(مهمرمهری یعقوبی)

مورخ در روش تاریخ‌نگاری تحلیلی، با بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آنها، علل، آثار و پیامدهای آن واقعه را تحلیل و تفسیر می‌کند. از برجسته‌ترین آثاری که به این شیوه تألیف شده است، می‌توان به کتاب تجارب‌الامم ابوعلی مسکویه، تاریخ بیهقی و مروج الذهب مسعودی اشاره کرد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: کتاب تجارب‌الامم اثر ابوعلی مسکویه می‌باشد.

گزینه «۲»: فقط از مسعودی در کتاب، یاد شده است که برای بررسی برخی از اخبار و گزارش‌های تاریخی به مسافرت می‌رفت.

گزینه «۴»: از نمونه‌های تاریخ‌نگاری براساس روش موضوع محوری، کتاب مروج‌الذهب و معادن الجوهر، نوشته علی بن حسین مسعودی است.

(روش پژوهش در تاریخ، صفحه‌های ۴، ۱۵ و ۱۸)

۷۳- گزینه «۳»

(مهمرمهری یعقوبی)

مورخ در روش تاریخ‌نگاری ترکیبی، به‌جای ذکر همه روایات درباره یک موضوع، با مطالعه و مطابقت دادن همه روایت‌ها، یک گزارش از مجموع آن‌ها تنظیم می‌کند و آقای احمدی می‌بایست مشهورترین چهره‌های این سبک از تاریخ‌نویسی اعم از بلاذری صاحب کتاب فتوح‌البلدان و دینوری نویسنده کتاب اخبارالطوال را الگوی خود قرار بدهد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی به روش تاریخ‌نگاری تحلیلی تألیف شده است.

گزینه «۲»: کتاب تاریخ طبری نوشته محمد بن جریر طبری است و او، از مشهورترین چهره‌های تاریخ‌نگاری روایی است.

گزینه «۴»: تجارب‌الامم ابوعلی مسکویه اثری است که به روش تاریخ‌نگاری تحلیلی تألیف شده است.

(روش پژوهش در تاریخ، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۷۴- گزینه «۳»

(مهمرمهری یعقوبی)

مهم‌ترین رسالت مورخان، تلاش برای فهم دقیق رویدادهای گذشته است.

(روش پژوهش در تاریخ، صفحه ۱۳)

۷۵- گزینه «۱»

(مهری کاروان)

- مهم‌ترین ویژگی این نوع تاریخ‌نگاری در این بود که تاریخ‌نگاران، بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها، عیناً آن‌ها را ذکر می‌کردند.

- شاید یکی از معایب این سبک تاریخ‌نگاری این باشد که نویسندگان هیچ نقد و نظری درباره درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌دهند.

(روش پژوهش در تاریخ، صفحه ۱۷)

۷۶- گزینه «۳»

(مهری کارران)

المسالک و الممالک ← بررسی و مطالعه محیط جغرافیایی رویدادها، در پژوهش‌های تاریخی اهمیت زیادی دارد. نوشته‌های جغرافیایی اطلاعات بسیار با اهمیتی درباره آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معشیت و .. ارائه می‌دهند. برخی از این متون عبارت‌اند از: کتاب‌هایی با عنوان مشترک المسالک و الممالک تألیف نویسندگان مختلف از جمله اصطخری.

اندرزنامه‌ها ← بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند. از نمونه‌های مشهور اندرزنامه می‌توان به قابوس‌نامه، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد.

(منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه‌های ۸ و ۱۱)

۷۷- گزینه «۲»

(مهیبه مهبی)

- تاریخ‌های عمومی: تاریخ‌نگاری عمومی یکی از شاخه‌های تاریخ‌نگاری در ایران است که از قرن سوم هجری قمری آغاز شد و تا اواخر عصر قاجار تداوم یافت.

- در تاریخ‌های محلی، انگیزه اصلی نویسندگان این دسته از کتاب‌های تاریخی، ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی، بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی و نگارش زندگی‌نامه مفاخر و مشاهیر محلی بوده است.

(منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه‌های ۳ و ۵)

۷۸- گزینه «۲»

(مهیبه مهبی)

تاریخ سلسله‌ای: فرمانروایان بزرگ و کوچک، به منظور ثبت و ضبط رویدادهای دوران خود، معمولاً ادیبان و دانشمندان را تشویق و مأمور به تدوین این رویدادها می‌کردند.

تک‌نگاری: این نوع تاریخ‌نگاری از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد. در این نوع تاریخ‌نگاری مؤلفان عموماً به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، توصیف و ضبط می‌کردند. از مشهورترین تک‌نگاری می‌توان به عجائب المقدور فی نواب تیمور (زندگی شگفت آور تیمور) تألیف ابن‌عربشاه درباره تیمور اشاره کرد.

(منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه ۶)

۷۹- گزینه «۴»

(مهیبه مهبی)

عبارت‌های «الف» و «د» در مورد سنجش اعتبار و نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی، درست است.

تشریح عبارت‌های نادرست:

(ب) مربوط به سنجش اعتبار و نقد راوی است.

(ج) مربوط به سنجش اعتبار و نقد راوی است.

(روش پژوهش در تاریخ، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۸۰- گزینه «۳»

(کتاب جامع)

الف) جنگ‌افزارها به عنوان زیر مجموعه‌ای از ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان گواه روشنی بر نوع فرهنگ و عقاید و آداب و رسوم پیشینیان ما هستند.

ب) آثار شفاهی از جمله تصنیف‌ها، ترانه‌ها و لالایی‌ها کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های مختلف اجتماعی در دوره‌های مختلف می‌کند.

(ج) مکان‌های تاریخی، هر یک بستر وقوع یک رویداد تاریخی به‌شمار می‌روند.

(منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی، صفحه‌های ۲ و ۳)

جغرافیا (۲)

۸۱- گزینه «۴»

(مفهوم‌موری یعقوبی)

الف) آکشاردام، بزرگ‌ترین معبد هندوها در شهر دهلی واقع شده است.
ب) طبق نقشه صفحه ۹ کتاب درسی، بیشتر در نواحی شمال و غرب این قاره استقرار یافته‌اند.

پ) در کشور سوئیس چهار زبان رسمی وجود دارد که عبارت‌اند از: آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی، رمانش

(معنا و مفهوم ناهیه، صفحه‌های ۸ و ۹)

۸۲- گزینه «۴»

(مفهوم‌موری یعقوبی)

مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند، بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شوند. در این مرزبندی، گاهی یک ناحیه آب و هوایی، ناحیه زبانی و قومی و نظایر آن بین چند استان یا حتی چند کشور قرار می‌گیرد.

(انسان و ناهیه، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۸۳- گزینه «۳»

(کنکور سراسری خارج از کشور، ۹۸)

هر چه از جنگل‌های بارانی استوایی به سمت بیابان صحرا پیش می‌رویم، بارندگی کمتر و علف‌های ساوان کوتاه‌تر و تنک‌تر می‌شوند و کم‌کم به مراتع مداری که از علفزارهای کوتاه قد تشکیل شده است، تبدیل می‌گردند. این مراتع، در حاشیه صحرا به علت خشکی هوا به استپ‌های بیابانی تبدیل می‌شوند.

(انسان و ناهیه، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۸۴- گزینه «۳»

(مفهوم‌موری یعقوبی)

انسان‌ها با پیشرفت در دانش و تولید ابزار و فناوری بر محیط‌های طبیعی غلبه کرده و این محیط‌ها را در اختیار گرفته‌اند؛ با وجود این، محیط‌ها و نواحی طبیعی همواره زندگی مردم را تحت تأثیر قرار داده‌اند.

محدودیت‌ها و موانع محیطی موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهایی بپردازند. در واقع، هر ناحیه شرایط خاصی را به انسان‌ها ارائه می‌کند و انسان‌ها در چارچوب آن شرایط دست به عمل می‌زنند.

(انسان و ناهیه، صفحه ۱۲)

۸۵- گزینه «۳»

(هیبیه مصبی)

یک ناحیه ساحلی فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری را در خود دارد. امکان تجارت دریایی موجب به‌وجود آمدن شهری با نقش بندری در کنار دریا شده است. جذب جمعیت زیاد، رونق فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری و حمل و نقل بار و مسافر موجب پدید آمدن ساختمان‌های بلند مرتبه شده است.

(معنا و مفهوم ناهیه، صفحه ۳)

۸۶- گزینه «۴»

(هیبیه مصبی)

هر مکان در روی زمین ویژگی‌هایی دارد. همچنین میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد که آن مکان را از سایر مکان‌ها متفاوت می‌سازد.

(معنا و مفهوم ناهیه، صفحه ۳)

۸۷- گزینه «۴»

(هیبیه مصبی)

گزینه «۴»، مربوط به نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند است و نه انسان‌ها نواحی را به‌وجود می‌آورند.

(انسان و ناهیه، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۸۸- گزینه «۴»

(موری کاروان)

- ایران به شش ناحیه بارشی تقسیم می‌شود که از پربارش به کم‌بارش عبارت‌اند از:

خزر غربی ← خزر شرقی ← کردستان ← آذربایجان و زاگرس ← خراسان شمالی ← نواحی داخلی

- اقوام مختلفی که در کشور افغانستان زندگی می‌کنند به ترتیب بیشترین جمعیت تا کم‌ترین جمعیت عبارت‌اند از:

پشتون، تاجیک، هزاره، ازبک، آیماق، ترکمن، بلوچ

(معنا و مفهوم ناهیه، صفحه‌های ۵ و ۷)

۸۹- گزینه «۱»

(موری کاروان)

خاک کرایوزول ← خاک یخ بسته، نواحی توندرا است.

خاک چرنوزیوم ← خاک حاصلخیز غنی از مواد آلی و ریشه علفزارهاست.

نکته: طبق نقشه، خاک کرایوزول بیشتر در نواحی شمالی کشور کانادا قرار دارد.

(معنا و مفهوم ناهیه، صفحه ۶)

۹۰- گزینه «۴»

(کتاب جامع)

الف) (طبق نقشه ۲ صفحه ۱۷) کشورهای افغانستان و پاکستان توسط مرز بین‌المللی (قراردادی) از هم جدا شده‌اند.

ب) قوم پشتون (ناحیه انسانی) در هر دو کشور گسترده شده است. (طبق نقشه ۲ صفحه ۱۷)

(انسان و ناهیه، صفحه ۱۷)

فلسفه

۹۱- گزینه «۴»

(یاسین ساعری)

تشریح گزینه نادرست:

بخش ریشه‌های فلسفه درصدد بحث و بررسی اصل و حقیقت وجود و مسائل پیرامون آن است. فیلسوفان تلاش می‌کنند قوانین و احکامی را که مربوط به خود هستی و وجود است، به دست آورند؛ مثلاً بدانند که آیا در هستی قانون علیت جاری است یا نه. این گونه موارد در هستی‌شناسی مورد بررسی قرار می‌گیرد نه معرفت‌شناسی.

(ریشه و شافه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۹۲- گزینه «۱»

(کوشنر دستورانی)

تشریح موارد نادرست:

(الف) برای درک بهتر هر مکتب تربیتی باید فلسفه پشتوانه آن را بررسی کرد.

(ب) در دیدگاه سوم اصالت توأمان فرد و جامعه معتقد به تأثیر فرد بر جامعه و جامعه بر فرد هستیم.

(ریشه و شافه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۵ تا ۱۷)

۹۳- گزینه «۱»

(یاسین ساعری)

فلسفه تاریخ، جزو شاخه‌های فلسفه است، اما علم تاریخ، جزو دانش‌های خاص می‌باشد. شاخه‌های دانش فلسفه، آن دسته از دانش‌های فلسفی هستند که قوانین بنیادی وجودشناسی و معرفت‌شناسی را به محدوده‌های خاص منتقل می‌سازند و قوانین بنیادی آن محدوده از وجود را بیان می‌کنند.

(ریشه و شافه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۹۴- گزینه «۴»

(یاسین میری)

تفکر فلسفی: هنگامی که انسان از فطرت اول عبور کرد و با جدیت و پیوستگی به سوالات دسته دوم (سوالات بنیادی) پرداخت، فارغ از هر شخصیتی و هر حرفه و دانشی وارد سطح دوم تفکر شده و در تلاش یافتن پاسخ برای سوالات دسته دوم خود است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اولاً عبور از فطرت اول به معنای حذف آن نیست. ثانیاً خواندن تاریخ فلسفه ممکن است فقط منجر به پذیرفتن بی‌چون و چرای آرای فلاسفه گذشته باشد و لزوماً به معنای تفکر فلسفی نیست.

گزینه «۲»: حوزه تفکر فلسفی، دسته دوم سوالات است.

گزینه «۳»: نداشتن جدیت در رسیدن به پاسخ، دانش‌آموز را از تفکر فلسفی دور می‌کند.

(پستی فلسفه، صفحه ۵)

۹۵- گزینه «۴»

(آرمین کرمی زرنری)

ملاصدرا، فیلسوف بزرگ اسلامی، مشغول بودن به امور عادی زندگی و تفکر در آن‌ها را «فطرت اول» و ورود به پرسش‌های اساسی و تفکر در آن‌ها را «فطرت ثانی» یعنی فطرت دوم می‌نامد. وی ماندن در فطرت اول را شایسته انسان نمی‌داند و از انسان‌ها می‌خواهد که بکوشند از فطرت اول عبور کنند و به فطرت ثانی که مرحله‌ای برتر و عالی‌تر است، برسند. البته این موضوع، دلیلی بر عدم شایستگی و بی‌ارزشی فطرت اول نیست و فطرت اول لازمه زندگی است و با وجود آن، گذر به سمت فطرت ثانی امکان‌پذیر می‌شود.

(پستی فلسفه، صفحه ۵)

۹۶- گزینه «۴»

(یاسین میری)

سوفیست‌ها یا دانشمندانی که دغدغه آن‌ها دفاع از حقیقت نبود و از مغالطاتی استفاده می‌کردند که در ظاهر درست و در حقیقت نادرست بود، هدفشان فقط

پیروزی بر رقیب قرار گرفته و ارزشی برای حقیقت قائل نبودند که این رویه به تغییر معنای سوفیست از دانشمند به مغالطه‌گر ختم شد.

(پستی فلسفه، صفحه ۷)

۹۷- گزینه «۳»

(کتاب پیام)

الف و ب) بخش اصلی و ریشه‌های فلسفه را می‌توان به دو بخش تقسیم کرد: (۱) هستی‌شناسی، که درباره قوانین و احکام کلی و عام حاکم بر هستی و وجود بحث می‌کند.

(۲) معرفت‌شناسی، که توانایی انسان در شناخت هستی را مورد مطالعه قرار می‌دهد.

(ج) فلسفه علوم اجتماعی، یک فلسفه مضاف است که یکی از مباحث آن درباره اصالت فرد یا جامعه است.

(ریشه و شافه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۵)

۹۸- گزینه «۱»

(آرمین کرمی زرنری)

مراحل اندیشه‌ورزی و تفکر در انسان عبارت است از:

۱- روبه‌رو شدن با مسئله ۲- طرح سؤال ۳- تفکر در اندوخته‌ها ۴- رسیدن به پاسخ.

مراحل تفکر فلسفی به‌صورت زیر است:

۱- روبه‌رو شدن با مجهول‌ها و مسئله‌های فلسفی ۲- طرح پرسش‌های فلسفی ۳- رجوع به معلومات و تفکر در اندوخته‌ها و انتخاب معلومات مناسب با سوال ۴- رسیدن به دریافت فلسفی و تحقق شناخت و معرفت.

(پستی فلسفه، صفحه‌های ۴ و ۵)

۹۹- گزینه «۱»

(یاسین ساعری)

دیدگاه سوم در فلسفه علوم اجتماعی معتقد است هم افراد اصالت دارند و هم جامعه. اینان معتقدند که گرچه افراد تحت تأثیر عوامل اجتماعی قرار می‌گیرند؛ اما هیچ‌گاه قدرت اختیار و تصمیم‌گیری خود را از دست نمی‌دهند و توانایی تأثیرگذاری بر جامعه و حتی تغییر جامعه را دارند. همچنین معتقدند که جامعه صرفاً جمع افراد نیست؛ بلکه با گرد هم آمدن افراد و زندگی طولانی آنان با یکدیگر روح جمعی در جامعه شکل می‌گیرد که می‌تواند بر افراد جامعه تأثیر بگذارد و آن‌ها را تابعی از ویژگی‌ها و ساختار جامعه قرار دهد. این دیدگاه فلسفی قائل به اصالت فرد و جامعه توأمان است.

در جامعه فردگرا سیاست پذیرفته‌شده «لیبرالیسم» است.

آنان که به اصالت فرد اعتقاد دارند، همواره منافع و مصلحت افراد را بر منافع جامعه مقدم دانسته و در برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و اقتصادی و نظایر آن بیشتر به منافع و رشد فرد توجه دارند و در سیاست نیز معتقد به لیبرالیسم هستند که تأمین‌کننده آزادی‌های فردی است.

(ریشه و شافه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۱۰۰- گزینه «۳»

(یاسین میری)

وجه اشتراک ریاضی و فلسفه، همان روش است که عقلی و استدلالی است و وجه تمایز آن‌ها موضوعات این دو علم است که موضوع ریاضی اعداد و موضوع فلسفه بررسی خود وجود است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: هر دو علم عقلی هستند.

گزینه «۲»: روش، وجه اشتراک است.

گزینه «۴»: روش تجربی در هیچ یک اعتباری ندارد. - مباحث علم ریاضی و علم فلسفه نیز یکسان نیست. (موضوعات مختلف)

(پستی فلسفه، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

دفتريچہ پاسخ (؟)

عمومي يازدهم انساني

۴ آبان ۱۴۰۳

طراحان

حسن افتاده، حسين پرهيزگار، مريم پيروي، الهام محمدي، امير محمدي	فارسي (۲)
محسن رحمانی، محمد رضایی‌بقا، مرتضی محسنی کبير	دين و زندگي (۲)
رحمت الله استيري، مجتبي درخشان گرمي، عقيل محمدي روش	زبان انگليسي (۲)

گزينشگران و ويراستاران

نام درس	مسئول درسي و گزينشگر	گروه ويراستاري	رتبه برتر	گروه مستندسازي
فارسي (۲)	امير محمدي	مرتضی منشاري	الناز معتمدي	الناز معتمدي
دين و زندگي (۲)	محسن رحمانی	اميرمهدي افشار	نازين فاطمه حاجيلو	محمدصدرا پنجه‌پور
زبان انگليسي (۲)	عقيل محمدي روش	محدثه مرآتي، فاطمه نقدي	نازين فاطمه حاجيلو سپهر اشتياقي	سوگند بيگلري

گروه فني و توليد

مدیر گروه	الهام محمدي
مسئول دفتريچہ	معصومه شاعري
مستندسازي و مطابقت با مصوبات	مدیر: محيا اصغري، مسئول دفتريچہ: فريبا رثوفي
صفحه آرا	سحر ابرواني
ناظر چاپ	حميد عباسي

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

فارسی (۲)

۱۰۱- گزینه «۱»

(مریم پیروی)

موارد نادرست:

حلاوت: شیرینی

زنخدا: چانه

توجه: امروزه، فعل مجهول به کمک مصدر «شدن» ساخته می‌شود، اما در گذشته با فعل‌های دیگری، مانند «آمدن» و «گشتن» نیز ساخته می‌شد.

(دستور، صفحه‌های ۱۷ تا ۲۵)

۱۰۴- گزینه «۲»

(حسن افتخاره- تبریز)

«سیر و گرسنه» رابطه معنایی تضاد دارند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»: «تند و بدخو»، «تار و تاریک» و «زاد و توشه» رابطه معنایی مترادف دارند.

(دستور، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۶)

۱۰۵- گزینه «۴»

(امیر مهوری)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «آب» مجاز از «اشک»

گزینه «۲»: «امروز» مجاز از «حال» / «فردا» مجاز از «آینده»

گزینه «۳»: «عالم» مجاز از «مردم جهان»

(آرایه، صفحه‌های ۱۷ تا ۲۲)

۱۰۲- گزینه «۳»

(مریم پیروی)

در این بیت واژه «فارغ» به اشتباه «فارق» نوشته شده است. «فارغ» به معنای آسوده است ولی «فارق» در معنای جداکننده به کار می‌رود.

(املا، صفحه ۱۸)

۱۰۳- گزینه «۴»

(حسن افتخاره- تبریز)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «گسپیل کرده شود» و «داده‌آید» هر دو فعل مجهول هستند.

گزینه «۲»: «داده آید» فعل مجهول

گزینه «۳»: «نبشته آمد» فعل مجهول

دین و زندگی (۲)

۱۱۱- گزینه «۳»

(مفسر، رمضانی)

مطابق حدیث امام کاظم (ع)، «خداوند رسولانش را به سوی بندگان خدا نفرستاد، جز برای آنکه بندگان در پیام الهی تعقل کنند.» و «آن کس که عقلش کامل تر است، رتبه اش در دنیا و آخرت بالاتر است.»

(درس ۱، صفحه ۱۰)

۱۱۲- گزینه «۲»

(مرتضی مصطفی کبیر)

لازمه ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است (استمرار و پیوستگی تبلیغ). به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت، تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می شد، یا به گونه ای تغییر می یافت که با اصل آن متفاوت می شد (درست بودن بخش دوم همه گزینه ها).

(درس ۲، صفحه های ۱۹ و ۲۰)

۱۱۳- گزینه «۳»

(مرتضی مصطفی کبیر)

به سبب ویژگی های مشترک (فطرت)، خداوند یک برنامه کلی به انسان ها ارزانی داشته تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است برساند؛ که این برنامه، اسلام نام دارد.

(درس ۲، صفحه ۱۸)

۱۱۴- گزینه «۴»

(مرتضی مصطفی کبیر)

براساس آیه شریفه «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد...» خداوند یک دین برای انسان ها فرستاده و به همه پیامبران فرمان داده است تا همان دین را در میان مردم تبلیغ کنند و راه تفرقه در پیش نگیرند. دلیل این که خداوند یک برنامه کلی به انسان ها ارزانی داشته، ویژگی های فطری و مشترک است که خداوند در اصل آفرینش انسان ها قرار داده و از ابتدای آفرینش تاکنون یکسان می باشند.

(درس ۲، صفحه های ۱۷ و ۱۸)

۱۱۵- گزینه «۲»

(معمد رضایی بقا)

راه زندگی یا «چگونه زیستن» دغدغه انسان‌های فکور و خردمند است و این دغدغه از آن جهت جدی است که انسان فقط یک بار به دنیا می‌آید و یک بار زندگی در دنیا را تجربه می‌کند (یکتایی فرصت عمر) و در سوره عصر، راه درست زندگی به انسان‌ها معرفی شده است: «انّ الانسان لفي خسر، الاّ الذين آمنوا و عملوا الصّالحات و تواصوا بالحق و تواصوا بالصّبر»

(درس ۱، صفحه ۸)

۱۱۷- گزینه «۲»

(معمد رضایی بقا)

احتیاج دائمی انسان به داشتن برنامه‌ای که پاسخ‌گوی نیازهایش باشد و سعادت او را تضمین کند، سبب شده است که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم.

(درس ۱، صفحه ۶)

۱۱۶- گزینه «۱»

(معمد رضایی بقا)

انسان همچون سایر موجودات زنده، یک دسته نیازهای طبیعی و غریزی دارد. خداوند پاسخ به این نیازها را در عالم طبیعت آماده کرده و قدرت آگاه شدن از آنها را نیز به انسان داده است. اما نیازهای انسان منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او نمی‌شود و او خود را با نیازهای مهم‌تری نیز روبه‌رو می‌بیند که برآمده از سرمایه‌های ویژه‌ای هستند که خداوند به او عطا کرده است. پاسخ صحیح به این نیازهای اساسی است که سعادت انسان را تضمین می‌کند.

(درس ۱، صفحه ۷)

۱۱۸- گزینه «۲»

(مفسر رحمانی)

خداوند در قرآن کریم درباره اتمام و کامل شدن حجت الهی با فرستادن پیامبران فرموده است:

«رسلاً مبشرين و منذرين لئلا يكون للناس على الله حجة بعد الرسل:

رسولانی (را فرستاد که) بشارت‌دهنده و بیم‌دهنده باشند، تا بعد از آمدن پیامبران، برای مردم در مقابل خداوند، دستاویز و دلیلی نباشد...»

(درس ۱، صفحه ۱۱)

زبان انگلیسی (۲)

(مفسر رمانتی)

۱۱۹- گزینه «۳»

خداوند هر دسته از مخلوقات را متناسب با ویژگی‌هایی که در وجودشان قرار داده است، هدایت می‌کند.

انسان با عقل خود در پیام الهی تفکر می‌کند و با کسب معرفت و تشخیص بایدها و نبایدها، راه صحیح زندگی را می‌یابد و پیش می‌رود.

(درس ۱، صفحه ۱۰)

(مفسر رمانتی)

۱۲۰- گزینه «۴»

شعر بیان می‌کند: انسان خردمند هنرور باید دو عمر داشته باشد، که در یکی از آن دو عمر، تجربه بیندوزد و در دیگری، آن تجارب را به کار ببرد. این مفهوم به این اشاره دارد که فرصت زندگی برای انسان فقط یک بار است و تکرار نمی‌شود، پس باید راهی را برای زندگی انتخاب کند که از آن مطمئن باشد، که اشاره به نیاز «کشف راه درست زندگی» دارد.

(درس ۱، صفحه‌های ۸ و ۱۲)

۱۲۱- گزینه «۳»

(مجتبی درفشان گرمی)

ترجمه جمله: «بهترین راه برای انتقال احساساتان این است که صادقانه درباره آن‌ها صحبت کنید و از زبانی واضح برای اطمینان از درک استفاده کنید.»

(۱) وجود داشتن

(۲) تفاوت داشتن

(۳) ارتباط برقرار کردن، انتقال دادن

(۴) تصور کردن

(واژگان)

۱۲۲- گزینه «۴»

(مجتبی درفشان گرمی)

ترجمه جمله: «در مناطقی که بارش برف زیاد است، مردم بومی کلمات زیادی برای صحبت کردن در مورد انواع مختلف برف دارند.»

(۱) قدرتمند (۲) مسلط، روان

(۳) موجود، در دسترس (۴) بومی

(واژگان)

۱۲۳- گزینه «۲»

(عقيل ممدى، روش)

ترجمه جمله: «سارا به عنوان میزبان مهمانی، تمام تلاش خود را کرد تا اطمینان حاصل کند که همه احساس مطلوب و راحتی داشته باشند.»

(۱) جامعه (۲) میزبان

(۳) توانایی (۴) جمعیت

(واژگان)

۱۲۴- گزینه «۱»

(عقيل ممدى، روش)

ترجمه جمله: «اختراع اینترنت در اواخر قرن بیستم، ارتباطات و دسترسی به اطلاعات را در سراسر جهان متحول کرد.»

(۱) قرن (۲) مهارت

(۳) درصد (۴) قاره

(واژگان)

۱۲۵- گزینه «۲»

(رحمت الله استيرى)

ترجمه جمله: «دانشمندان سیاره جدیدی پیدا کرده اند که می تواند حیات را پشتیبانی کند و بنابراین آن ها بسیار هیجان زده هستند که بیشتر در مورد آن بیاموزند و در حال برنامه ریزی برای ارسال تلسکوپ برای جمع آوری اطلاعات در مورد جو آن هستند.»

(۱) با وجود (۲) بنابراین

(۳) از طریق (۴) هنگامی که، چون

(واژگان)

۱۲۶- گزینه «۴»

(رحمت الله استيرى)

ترجمه جمله: «در ابتدا، حل آن، مسئله ریاضی غیرممکن به نظر می رسید، اما پس از ساعت ها تلاش او بالأخره راه حل را پیدا کرد.»

(۱) عامه پسند، محبوب (۲) جسمی

(۳) ذهنی (۴) غیرممکن

(واژگان)

ترجمه متن درک مطلب:

مغزتان مانند رئیس بدن شماست. مغز به شما کمک می‌کند فکر کنید، حرکت کنید و حتی نفس بکشید. مغز تمام اعضای بدن شما را به هم متصل می‌کند و بسیار بیشتر از یک میلیون کتاب را به یاد می‌آورد. بیشتر چیزهایی که به یاد می‌آورد مربوط به زندگی، بدن، تجربیات و آموخته‌های شماست.

مغز شما بیش از ده میلیارد سلول کوچک دارد که با هم کار می‌کنند. بزرگترین بخش مغز شما مخ (cerebrum) نام دارد. این بخش به شما کمک می‌کند ببینید، احساس کنید، فکر کنید، چیزها را به خاطر بیاورید و صحبت کنید. همچنین قسمت دیگری به نام مخچه را کنترل می‌کند که به شما کمک می‌کند عضلات خود را حرکت دهید، تعادلتان را حفظ کنید و حرکات خود را هماهنگ کنید.

مغزتان دارای دو طرف به نام نیم‌کره است. هر طرف چیزهای مختلفی را کنترل می‌کند و با طرف مقابل بدن شما کار می‌کند. برای افراد راست‌دست، سمت چپ مغز به صحبت کردن، خواندن و تفکر منطقی کمک می‌کند. سمت راست به تشخیص چیزها، احساس عواطف و خلاقیت کمک می‌کند. برای چپ‌دست‌ها این کارها برعکس می‌شوند.

۱۲۷- گزینه ۲»

(عقل مضموری روش)

ترجمه جمله: «بهترین عنوان برای متن چیست؟»

«مهم‌ترین عضو در بدن شما»

(درک مطلب)

۱۲۸- گزینه ۱»

(عقل مضموری روش)

ترجمه جمله: «کلمه زیرخطدار "It" در پاراگراف «۲» به

"cerebrum" اشاره دارد.»

(درک مطلب)

۱۲۹- گزینه ۲»

(عقل مضموری روش)

ترجمه جمله: «با توجه به متن، کدام یک از موارد زیر صحیح

نیست؟»

«سمت راست مغز، تفکر افراد راست‌دست را کنترل می‌کند.»

(درک مطلب)

۱۳۰- گزینه ۴»

(عقل مضموری روش)

ترجمه جمله: «طبق متن، مغز ... .»

«تقریباً همه چیز را در بدن شما کنترل می‌کند»

(درک مطلب)

دفترچه پاسخ

آزمون هوش و استعداد
(دوره دوم)
۴ آبان

تعداد کل سوالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
فاطمه راسخ، حمیدرضا رحیم خانلو	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
حمید اصفهانی، سجاد محمدنژاد، فاطمه راسخ، حمید گنجی، امیرمحمد علی‌دادی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

استعداد تحلیلی

۲۵۱- گزینه ۲»

(ممد اصفهانی)

در متن ذکر شده است که هیولای داستان فرانکشتاین در برخی روایت‌ها به توجیه علت رفتارهای خود پرداخته است. این یعنی داستان نویسان و راویان، ممکن است آشکار یا پنهان به توجیه رفتارهای شخصیت‌های داستان‌ها بپردازند. بررسی دیگر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «سرنوشت فرانکشتاین در متن، مطابق این عبارت است: نویسنده هدفی داشته و برداشت مخاطب چیز دیگر بوده است.

گزینه ۳: این عبارت ناظر است به عبارت «اوج داستان همین است که با همین غیبت دهشت‌انگیز پایان می‌گیرد» در متن.

گزینه ۴: طبق متن، هیولای فرانکشتاین دقیقاً به دلیل طرد شدن از سوی جمع به رفتارهای شرورانه روی آورده است.

(هوش کلامی)

۲۵۲- گزینه ۲»

(ممد اصفهانی)

پاسخ به پرسش «هیولای داستان فرانکشتاین، خباثت خود را ناشی از چه می‌دانست؟» بر اساس متن ممکن است: جمله‌ی «من شرور و خبیثم، چون بدبختم» جمله‌ای است از زبان هیولای داستان. اما متن پاسخ دو پرسش دیگر را نداده است. در متن، از «انتساب نگارش بخش‌هایی از رمان فرانکشتاین به همسر «مری شلی» گفته شده اما علت آن معلوم نشده است. همچنین از تقلید از «مری شلی» نیز می‌خوانیم: «رمان مری شلی را که سرچشمه‌ی تقلید دیگر رمان‌نویسان نیز بوده است» اما که «چه کسانی» مقلد او بوده‌اند معلوم نیست.

(هوش کلامی)

۲۵۳- گزینه ۴»

(ممد اصفهانی)

این که انسان می‌خواهد خدایی کند اما نمی‌تواند و مخلوق او از خالقش پیشی می‌گیرد، نمونه‌ای است از این که شاگرد، بخواهد کار را از استاد بیشتر پیش ببرد و شکست بخورد. این همان مفهوم فوت کوزه‌گری را به یاد می‌آورد که شاگرد فوت پایانی را از استاد نیاموخته و سراسر شکست خورده بود.

(هوش کلامی)

۲۵۴- گزینه ۴»

(ممد اصفهانی)

در متن صورت سؤال، از تضاد این که زایش‌گری امری زنانه است، با فرانکشتاین که مردی پیشرو است، نتیجه گرفته شده است که نویسندگی داستان زن است. این نکته، این پیشفرض را در خود دارد که پیشرفت‌های فنی، از اسطوره‌های مردانگی است.

(هوش کلامی)

۲۵۵- گزینه ۲»

(ممد اصفهانی)

«قلمزنی» ساختار «قلم + زن + ی» دارد که «اسم + بن مضارع (بزن) + ی (وند)» است. این ساختار در «هواگیری: هوا + گیر (بگیر) + ی» هم هست. ساختار دیگر واژه‌ها:

کم‌پیدایی: کم (قید / صفت) + پیدا (صفت) + ی (میانجی) + ی (وند)
ناجوانمردی: نا (وند) + جوان (صفت) + مرد (اسم / صفت) + ی
آهن‌گری: آهن (اسم) + گر (وند) + ی (وند)

(هوش کلامی)

۲۵۶- گزینه ۳»

(ممد اصفهانی)

«اصلی» در متن مفهوم «اصل بودن» دارد. «اخلاقی» نیز مرتبط با «اخلاق» است. «بی‌نواپی» نیز «بی‌نوا بودن» است ولی «موجود فرمانبرداری» یعنی «یک موجود فرمانبردار». «نتیتی» نیز در متن یعنی «یک نیت». این «ی» را «ی نکره» می‌نامند.

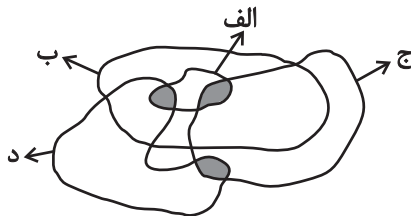
(هوش کلامی)

۲۵۷- گزینه ۲»

(سیار ممد نزار)

کلی‌ترین حالت را در نظر می‌گیریم که در آن «الف»ها همه «ب» هستند و هیچ «ب» نیست که همزمان «ج» و «د» باشد:

واضح است که ممکن است دسته‌های «ج» و «د» خارج از «ب» در قسمت رنگ‌شده عضو مشترک داشته باشند یا نداشته باشند. بنابراین گزینه‌های «۱» و «۳» هیچ یک قطعیت ندارد. همچنین دو ناحیه‌ی رنگ‌شده در درون دسته‌ی «الف»، جایی است که ممکن است «همزمان «الف» و «ب» و «ج» یا «همزمان «الف» و «ب» و «د»» باشد. بنابراین گزینه‌ی «۴» نیز درست نیست. اما واضح است که هیچ «الف» نیست که همزمان هم «ج» باشد و هم «د»:

(هوش کلامی)

۲۵۸- گزینه ۱»

(ممد اصفهانی)

دی‌ماه سی روز دارد، ولی در متن گزینه‌ی پاسخ، تاریخ اخذ مدرک روز سی‌ویکم این ماه ذکر شده است.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۵۹- گزینه «۳»

(امیرمهم علیداری)

می‌دانیم بین ورزشکار سوری و ورزشکار برزیلی، دقیقاً دو ورزشکار دیگر قرار گرفته‌اند. پس ممکن است این دو ورزشکار در رتبه‌های «اول و چهارم» یا «دوم و پنجم» باشند. این تنها چیزی است که ما می‌دانیم و همین برای ردّ گزینه‌های غیرپاسخ کافی است. در گزینه‌ی «۱» ورزشکار سوری سوم است، و در گزینه‌های «۲» و «۴» بین ورزشکارهای سوری و برزیلی فاصله‌ی دو نفره رعایت نشده است.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۰- گزینه «۳»

(امیرمهم علیداری)

سمیرا می‌گوید سیما شیشه را شکسته است. اگر چنین باشد، هم سیما دروغگوست که گفته است شیشه را شکسته است، هم مینا و هم مونا. اما اگر سمیرا دروغگو باشد و خودش شیشه را شکسته باشد، هم مینا و هم مونا و هم سیما راستگو خواهند بود که با شرط صورت سؤال که می‌گوید تنها یک نفر دروغ می‌گوید، سازگار است.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۱- گزینه «۳»

(امیرمهم علیداری)

عدد تعداد کتاب‌های رضا و حسین عددی زوج است. پس عدد مجموع تعداد کتاب‌های ایشان هم عددی زوج است. پس عدد تعداد کتاب‌های محمد، «سیزده منهای عددی زوج»، عددی فرد است. حال، حاصل جمع تعداد کتاب‌های محمد و حسین خواسته شده است که جمع عددی فرد و عددی زوج است، که قطعاً عددی فرد است.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۲- گزینه «۴»

(فاطمه راسخ)

هر سال عادی ۳۶۵ روز دارد که ۵۲ هفته و ۱ روز است:

$$۳۶۵ = (۵۲ \times ۷) + ۱$$

این یعنی روز اول سال عادی در هفته، باید همان روز پایانی سال در هفته باشد. در گزینه «۱» چنین اتفاقی افتاده است.

هر بهار ۹۳ روز دارد، پس از روز نخست تابستان تا پایان سال،

$$۳۶۵ - ۹۳ = ۲۷۲ \text{ روز است که معادل } ۳۸ \text{ هفته و } ۶ \text{ روز است:}$$

$$۲۷۲ = (۳۸ \times ۷) + ۶$$

این یعنی اگر سال کبیسه نباشد، روز پایان زمستان در هفته دقیقاً شش روز پس از روز آغاز تابستان (یا به عبارتی دو روز قبل) است.

هر تابستان نیز ۹۳ روز دارد. پس از روز نخست پاییز تا انتهای سال عادی،

$$۳۶۵ - ۹۳ - ۹۳ = ۱۷۹ \text{ روز است که معادل است با } ۲۵ \text{ هفته و } ۴ \text{ روز.}$$

$$۱۷۹ = (۲۵ \times ۷) + ۴$$

این یعنی در سال معمولی، روز نخست پاییز در هفته سه روز قبل از روز آخر زمستان (یا به عبارتی چهار روز بعد از آن) است.

حال زمستان عادی دو ماه سی روزه و یک ماه بیست و نه روزه دارد، که یعنی $۸۹ = (۱ \times ۲۹) + (۲ \times ۳۰)$ روز معادل ۱۲ هفته و پنج روز:

$$۸۹ = (۱۲ \times ۷) + ۵$$

و این یعنی در سال عادی، روز نخست زمستان در هفته، سه روز بعد از روز

آخر زمستان در هفته است. در گزینه «۴» روز آغاز زمستان یکشنبه و روز پایان آن جمعه است، این یعنی اسفندماه در این سال یک روز اضافه داشته است.

(هوش ریاضی)

۲۶۳- گزینه «۲»

(فاطمه راسخ)

الف) ساعت پنج و چهل و چهار دقیقه عصر فردا در مقیاس ۲۴ ساعته:

$$۵:۴۴' + ۱۲:۰۰' = ۱۷:۴۴'$$

سه ساعت و دو دقیقه قبل از آن:

$$۱۷:۴۴' - ۳:۰۲' = ۱۴:۴۲'$$

هفده ساعت و بیست و چهار دقیقه پس از آن:

$$۱۴:۴۲' + ۱۷:۲۴' = ۳۱:۶۶' = ۳۲:۰۶'$$

ساعت پس فردا:

$$۳۲:۰۶' - ۲۴:۰۰' = ۰۸:۰۶'$$

ب)

ساعت نه و ده دقیقه فردا شب در مقیاس ۲۴ ساعته:

$$۹:۱۰' + ۱۲:۰۰' = ۲۱:۱۰'$$

$$۲۱:۱۰' - ۰۰:۱۳' = ۲۰:۵۷' \text{ سیزده دقیقه قبل از آن:}$$

$$۲۰:۵۷' + ۴:۰۵' = ۲۵:۰۲' \text{ چهار ساعت و پنج دقیقه بعد از آن:}$$

$$۲۵:۰۲' - ۲۴:۰۰' = ۱:۰۲' \text{ ساعت پس فردا:}$$

$$۰۸:۰۶' - ۱:۰۲' = ۰۷:۰۴' \text{ ج) اختلاف خواسته شده:}$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۴- گزینه «۱»

(فاطمه اسخ)

تعداد روزهای پس از هجرت ثابت است:

$$1400 \times 365 = \square \times 350 \Rightarrow \square = \frac{1400 \times 365}{350} = 1460$$

(هوش منطقی ریاضی)

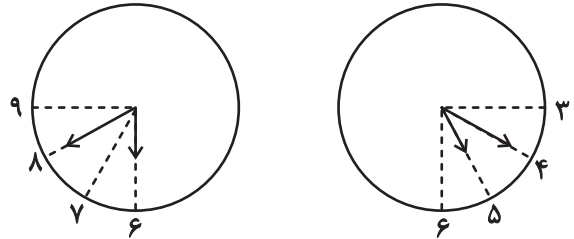
۲۶۵- گزینه «۱»

(فاطمه اسخ)

عقربه ساعت شمار هر 12×60 دقیقه، 360 درجه طی می کند. یعنی در هر

دقیقه، $\frac{360}{12 \times 60} = 0/5$ درجه. عقربه دقیقه شمار هر 60 دقیقه 360 درجه

را طی می کند، یعنی در هر دقیقه $\frac{360}{60} = 6$ درجه. حال داریم:

$$6^\circ = (40 - 30) \times 6^\circ: \text{فاصله عقربه دقیقه شمار از ساعت } 6$$

$$20^\circ = 40 \times 0/5: \text{فاصله عقربه ساعت شمار از ساعت } 6$$

$$\Rightarrow x(6:40) = 6^\circ - 20^\circ = 4^\circ$$

$$3^\circ = (20 - 15) \times 6^\circ: \text{فاصله عقربه دقیقه شمار از ساعت } 3$$

$$7^\circ = 6^\circ + 20 \times 0/5: \text{فاصله عقربه ساعت شمار از ساعت } 3$$

$$\Rightarrow x(5:20) = 7^\circ - 3^\circ = 4^\circ$$

$$\Rightarrow |x(6:40) - x(5:20)| = 4^\circ - 4^\circ = 0^\circ$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۶۶- گزینه «۴»

(فاطمه اسخ)

شکل صورت سؤال با 180 درجه دوران به شکل گزینه پاسخ تبدیل

می شود. در دیگر گزینه ها جایگاه خانه های رنگی تغییر کرده و یا شکل

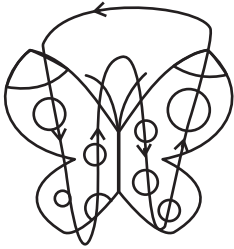
آینه (قرینه) شده است.

(هوش غیرکلامی)

۲۶۷- گزینه «۳»

(فرزاد شیرمحمدی)

طرح های رنگی روی دایره های شبیه به بال های پروانه ها در الگوی صورت سؤال، در مسیر زیر در حرکتند:

(هوش غیرکلامی)

۲۶۸- گزینه «۳»

(فاطمه اسخ)

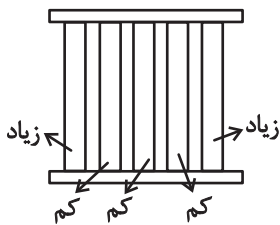
در الگوی صورت سؤال پنج دایره هست که در آن ها دو، سه، چهار، پنج و شش خط وتر رسم شده است. همچنین چهار مربع در الگو هست که در آن ها دو، سه، پنج و شش مثلث هست. اگر به جای علامت سؤال، مربعی با چهار مثلث درون آن رسم شود، الگو همخوانی خواهد داشت.

(هوش غیرکلامی)

۲۶۹- گزینه «۲»

(سیار محمدنژاد)

معلوم است که الگوی صورت سؤال، الگوی پنج ستونی است که طرح های آن ها جداگانه در حال زیاد یا کم شدن است:

نکته این که ستون ها پس از کاملاً پر یا خالی شدن، همچنان به مسیر خود ادامه می دهند.

(هوش غیرکلامی)

۲۷۰- گزینه «۱»

(ممیرکنهی)

در الگوی صورت سؤال، نه آسیاب بادی هست که در هر ستون از بالا به پایین عقربه های آن 90 درجه ساعتگرد چرخیده است.

(هوش غیرکلامی)